

Verlag bewonersbijeenkomst Krimwijk

Klimaatadaptatie

8 april 2024, Locatie: Het Bondsgebouw

Inleiding

De gemeente Voorschoten maakt zich klaar voor een duurzame toekomst. Dit gebeurt niet alleen rondom de energietransitie, maar ook rondom klimaatadaptatie. Om te bepalen in hoeverre Voorschoten berekend is op het veranderende klimaat, is met stresstesten in beeld gebracht wat de kwetsbaarheden in de buurten zijn als het gaat om hitte, droogte en wateroverlast. Daarnaast heeft de gemeente een enquête uitgezet in de Krimwijk, om op te halen welke overlast inwoners ervaren, welke maatregelen ze al nemen en welke ze nog meer zouden willen nemen.

De ambitie van de gemeente is om in 2024 en 2025 de uitkomsten van de stresstesten en het beleid rond klimaatadaptatie te communiceren met de bewoners van de eerste wijken. Deze wijken zijn in chronologische volgorde de Krimwijk, Noord-Hofland, de Vlietwijk en Starrenburg II. Daarbij wil de gemeente ook in gesprek over de maatregelen waarmee de buurtbewoners zelf aan de slag kunnen, welke ondersteuning daarbij nodig is van de gemeente en welke maatregelen de gemeente kan nemen.

Opzet bewonersbijeenkomst Krimwijk

Om het gesprek met inwoners van de Krimwijk aan te gaan is er 8 april van 19:30 tot 21:30 een bewonersbijeenkomst georganiseerd in Het Bondsgebouw. De inwoners werden persoonlijk uitgenodigd via een brief vanuit de gemeente. Ruim 20 inwoners waren aanwezig tijdens deze avond. De bezoekers werden verwelkomd met koffie en thee en konden daarna plaatsnemen in de zaal. De bijeenkomst bestond uit een plenair deel en interactief deel. Het werd geopend door wethouder Hubert Schokker, die de bezoekers welkom heette en het belang van deze avond toelichtte.

Het plenaire deel

Navolgend namen leden van het projectteam het woord over en volgde een korte kennismaking met de zaal via Mentimeter. Hier werd de bezoekers gevraagd uit welke wijk zij komen, of zij in een huur- of koophuis wonen en welke vraag zij hopen beantwoord te hebben na deze avond. De meeste bezoekers kwamen uit Krimwijk I, ten opzichte van Krimwijk II (respectievelijk 9 om 5) en iedereen was in het bezit van een koophuis. Er kwamen diverse vragen naar voren die bezoekers beantwoord hoopten te hebben na de avond. De meest voorkomende was de vraag wat inwoners zelf kunnen doen. Dit geeft aan dat er energie zit om aan de slag te gaan met klimaatadaptatie. Verder kwamen er bijvoorbeeld vragen naar

voren over de waterhuishouding en de huidige staat van de wijk, die veelal terplekke beantwoord konden worden door de aanwezigheid van de gemeente en Het Waterschap.

Vervolgens werd er ingegaan op de inhoud. De leden van het projectteam gaven hier een introductie over het participatieproces, de uitkomsten van de enquête, het klimaatadaptatiebeleid en de mogelijke maatregelen. In dit deel was er ruimte voor vragen. Deze ontstonden vooral tijdens de presentaties over het huidige klimaatadaptatiebeleid en de mogelijke maatregelen die inwoners zelf kunnen nemen. Hieruit was te zien dat er interesse is in de totstandkoming van het beleid en wederom dat er energie zit om zelf aan de slag te gaan met maatregelen, maar dat hier wat meer ondersteuning vanuit de gemeente wenselijk is.

Het interactieve deel

Het doel van de bijeenkomst was driedelig en kwam vooral tot uiting tijdens het interactieve deel van de avond. De doelen van de avond waren:

- Verificatie of Voorschotenaren het beeld dat uit de stresstesten komt herkennen;
- Een inventarisatie van de maatregelen die inwoners zelf kunnen en willen doen om hun eigen terrein meer klimaatbestendig te maken en overlast te verminderen. Met daarbij inzicht in de ondersteuning die ze hierbij nodig hebben;
- Een indruk van de manieren waarop inwoners van de Krimwijk verder aan de slag willen met het opstellen van de wijkaanpak voor klimaatadaptatie.

Om hier het gesprek over aan te gaan, waren er achter in de zaal drie hoeken gemaakt waar leden van de projectgroep in gesprek konden met de bezoekers. De aanwezigen werden hiervoor in drie groepen gedeeld, die elk naar een tafel in de zaal werden geleid. De eerste tafel ging over de maatregelen die inwoners zelf kunnen nemen en de ondersteuning die hierbij gewenst is. Bij de tweede tafel werd er een verdiepingsslag gemaakt op de stresstesten. Tot slot werd er bij de derde tafel dieper ingegaan op de mogelijke vormen van participatie in het opstellen van de wijkaanpak.

Inventarisatie maatregelen en gewenste ondersteuning

Op de eerste tafel waren voorbeelden van verschillende maatregelen tegen water-, hitte- en droogteoverlast te vinden. Maatregelen die hieronder vielen waren bijvoorbeeld: WADI, regenton en klimplanten. Per maatregel kregen de aanwezigen de kans om hun ervaringen te delen en toe te lichten waarom zij wél of niet zouden overwegen deze maatregel in of rondom hun huis te nemen. Het bleek dat veel van de aanwezige Krimwijkers zelf al maatregelen hadden getroffen en hier enthousiast over waren, bijvoorbeeld over de regenton. Ook werd voor bepaalde maatregelen inzichtelijk welke barrières er worden ervaren om hiermee aan de slag te gaan. Zo werd er aangegeven dat bewoners het vaak moeilijk vinden om te bepalen of hun dak geschikt is voor een groen/blauw dak en dat dit vaak als prijzig wordt ervaren. Verder werd bij een slim plantenbewateringssysteem aangegeven dat deze veel onderhoud nodig heeft en makkelijk verstopt kan raken. Als gemeente kunnen we wellicht nog wat tips of adviezen geven hierover, of op een andere manier ondersteuning bieden. Dit gaan we nog nader onderzoeken en uitwerken.

Verificatie knelpunten & aanvulling vanuit bewoners

De tweede tafel had tot doel het verifiëren of Voorschotenaren het beeld dat uit de stresstesten komt herkennen. Bezoekers kregen hier de mogelijkheid om hun ervaren knelpunten rondom droogte, hitte en regenval aan te stippen op een kaart van Voorschoten. Kanttekening: deze aangegeven knelpunten schetsen niet het complete beeld voor de gehele Krimwijk, omdat er niet van elke straat bewoners aanwezig waren.

Zoals verwacht bestonden de meeste aangegeven knelpunten uit wateroverlast. Dit uit zich bijvoorbeeld in onderlopende garages en kelders, diepe plassen op wegen en problemen met waterafvoer. De twee belangrijkste en urgentste knelpunten, die ook uit de stresstesten naar voren kwamen, worden hieronder beschreven.

Knelpunt 1 wateroverlast: locatie Leidseweg – Krimkade (ondergelopen panden):

Dit knelpunt uit de stresstesten werd herkend. Bij hevige neerslag werd benoemd dat er sprake is van onderlopende garages en kelders in straten langs de Leidseweg, zoals de Krimkade en de JP Coenstraat. Ook de Leidseweg zelf is kwetsbaar bij hevige neerslag, door plassenvorming. In deze straten zijn bovendien bepaalde tuinen opgehoogd, wat extra problemen geeft bij naburige tuinen die lager liggen. Naast de straten langs de Leidseweg, werd aangegeven dat er in voorgaande jaren sprake was van wateroverlast van garages in de Thea Beckmanstraat. Deze problemen zijn recent echter al opgelost.

Aanvullend op de wateroverlastknelpunten werd in deze omgeving en langs de Krimslot het tekort aan groen en schaduw genoemd. Dit gaat vooral over het tekort aan hoge bomen en diversiteit aan lage beplanting. Bezoekers erkenden dat dit problemen rondom hitte kan veroorzaken, maar gaven aan dat ze dit probleem zelf niet ervaren. Als mogelijke oplossing werd daarentegen wel genoemd om extra soorten groen en bomen te realiseren. Ditzelfde zou volgens bewoners kunnen gebeuren met landgoed Berbice, die daarbij publiek toegankelijk gemaakt kan worden om bij hitteoverlast als koele, schaduwrijke plek te dienen.

Knelpunt 2 wateroverlast: locatie Roland Holststraat (weg onbegaanbaar):

Het tweede knelpunt bevindt zich in een ander deel van de Krimwijk. Bezoekers gaven aan dat er na zware regenval diepe plassen ontstaan bij de Roland Holststraat en de Willem F Hermansstraat. Het knelpunt bij de Roland Holststraat kwam ook uit de stresstesten naar voren, terwijl er bij de naastgelegen Willem F Hermansstraat geen problemen naar voren kwamen.

Aanvullend werden er, alhoewel in mindere mate, in deze omgeving plaatsen aangewezen waar hitte een rol speelt. In de groenstrook langs de Vliet (het J.J. Slauerhoffpad) zag men kansen om hier meer bomen te planten die voor schaduw kunnen zorgen.

Uitwerking wijkaanpak

Dit participatieproces rondom klimaatadaptatie gaat om meer dan een bewonersavond. We gaan graag verder met inwoners in gesprek om samen tot een wijkaanpak te komen. Bij de derde en laatste tafel werden daarom mogelijke manieren om met elkaar aan de slag te gaan besproken. Dit gebeurde aan de hand van een participatiematrix die bestaat uit de assen online, offline, kwantitatief en kwalitatief.

Op de vraag hoe we met elkaar tot een wijkaanpak komen, antwoorden de meeste wijkbewoners: *“het liefste door niet te lang te praten en vooral aan de slag te gaan”*. Er blijkt een grote behoefte om aan de slag te gaan met concrete maatregelen en tijdens de uitvoering te kijken wat wel en niet werkt. Een soort "adaptieve planvorming", waarbij de planvorming en uitvoering gelijktijdig uitgevoerd worden, met de flexibiliteit om het plan aan te passen op basis van voortdurende evaluatie, feedback en veranderende omstandigheden en behoeften in de wijk.

Bewoners hebben veel participatie- en communicatiemiddelen genoemd om samen te werken aan het plan én vooral ook middelen om meer wijkbewoners te betrekken. Een aantal middelen worden hieronder genoemd.

Middelen om andere wijkbewoners te betrekken bij de wijkaanpak:

- **Sociale media** (o.a. Voorschoten voor Duurzaamheid, insta, LinkedIn en Facebook) om de voortgang van het project te communiceren, informatie (tips, subsidiemogelijkheden, voorbeelden etc.) te delen

- Berichten via whatsapp groepen (bijv. de groep 'Krimwijk dames')
- Lokale media (huis-aan-huiskranten)
- Wijkvereniging Krimwijk
- Bij bestaande evenementen aansluiten:
 - Een praatje houden tijdens een straat BBQ
 - Deelnemen aan de vrijwilligersmarkt Voorschoten

Middelen om (met elkaar) aan de slag te gaan met acties:

- Evenementen organiseren of **bij bestaande evenementen aansluiten**
 - 'De week van...' organiseren waarbij gedurende korte tijd vele publiciteit wordt gegenereerd en acties worden gestimuleerd door gerichte ondersteuning te bieden. Bijvoorbeeld: 'De week van de regenton' of 'De week van het groene dak'.
 - Bezoek brengen aan het waterschap om bewustwording m.b.t. water te creëren
- **Bewoners die al maatregelen hebben genomen als ambassadeur ('goed voorbeeld') inzetten** via bijv. Voorschoten voor duurzaamheid (bijv. bewoners met geveltuintjes of regentonnen)
- **Klimaatcoaches** die bij mensen aan huis komen om ze te adviseren of concreet te helpen met het nemen van maatregelen
- **Kleine interventies door de gemeente zichtbaar in de wijk die aanzetten tot actie bij wijkbewoners.**
 - Bijv. bij hitte thermometers op verschillende plekken in de wijk plaatsen om het verschil tussen schaduwrijke, schaduwarme, versteende en groene plekken te demonstreren. Met daarbij een oproep om vooral in de tuin ook een goede inrichting te realiseren.
 - Bijv. een actie met het zelfbeheer van boomspiegels. Een paar boomspiegels in de wijk mooi inrichten en een bordje erbij plaatsen waarbij wijkbewoners zich eenvoudig kunnen aanmelden om ook een boomspiegel in hun straat in zelfbeheer te nemen.

Algemene aandachtspunten

Wijkbewoners geven tenslotte twee algemene aandachtspunten mee voor de communicatie en het betrekken van meer wijkbewoners:

1. Maak altijd duidelijk: 'Wat levert het mij als wijkbewoner op?'
2. Maak het tastbaar! (zichtbaar, concreet, praktisch)

Afsluiting

Na het uiteengaan van de zaal in de drie groepen werd de avond weer plenair afgesloten. Hierin werd kort verteld wat de opbrengsten waren van alle tafels en werden de vervolgspraken besproken. Deze zijn bijvoorbeeld het contact opnemen met de enthousiaste inwoners die mee willen denken, het inventariseren van de maatregelen waarbij de gemeente kan ondersteunen en het plaatsen van een terugblik op Voorschoten voor Duurzaamheid.

Wethouder Hubert Schokker sloot de avond weer af en bedankte iedereen voor zijn/haar komst. Vanwege de naar verhouding vele enthousiaste inwoners die aan de slag willen met dit onderwerp en de concrete knelpunten en maatregelen die inwoners aandroegen, is de avond goed geslaagd te noemen. De gemeente gaat nu vervolgens aan de slag met de opgehaalde input en legt contact met de inwoners die zich in hebben geschreven om mee te werken aan de wijkaanpak. Dit zijn zowel de inschrijvingen tijdens de bewonersavond als de inschrijvingen via de eerder gedeelde enquête. Tot slot kan de gemeente zich voorbereiden op de bijeenkomsten in de andere wijken.